

POSTANOWIENIE

Dnia 15 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa T.R.

przeciwko A.G-R.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego [...] w W.

z dnia 5 czerwca 2019 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy [...] w W. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w L. z 28 czerwca 2018 r. w ten sposób, że zmienił datę, z którą ustanowiono między stronami rozdzielność majątkową, oddalił apelację pozwanej i rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego stosownie do jego wyników.

Pozwana wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na istnienie zagadnienia prawnego i potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Zdaniem

pozwanej należy rozstrzygnąć, czy opisane przez nią okoliczności faktyczne powodują realne zagrożenie pokrzywdzenia rodziny na skutek orzeczenia rozdzielności majątkowej, czy zachodzi wówczas naruszenie zasad współżycia społecznego, a także czy art. 5 k.c. powinien być w takich sytuacjach brany przez sąd pod uwagę z urzędu. W ocenie pozwanej skarga jest również oczywiście uzasadniona, gdyż orzeczenie rozdzielności majątkowej naraża rodzinę na pokrzywdzenie, a stosowne żądanie powoda jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa, w związku z czym nie powinno korzystać z ochrony (art. 5 k.c.).

W odpowiedzi powód wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia SN z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Przedstawione przez pozwaną zagadnienie wskazanych przesłanek nie spełnia. Sformułowane zostało ono na gruncie dwóch przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), jednak pozwana nie prezentuje żadnych argumentów, które pozwoliłyby na przyjęcie istnienia realnego problemu prawnego, poważnych wątpliwości w rozumieniu przepisów lub występowania rozbieżności w orzecznictwie sądów. W istocie pozwana zmierza do uzyskania odpowiedzi, czy w świetle subiektywnie postrzeganego przez nią stanu faktycznego należało oddalić powództwo o ustanowienie rozdzielności majątkowej na podstawie art. 5 k.c. Kwestia ta nie przemawia za istnieniem przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Brak było również podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Przesłanka ta byłaby spełniona, gdyby zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy, a skarżąca prawidłowo sformułowałaby w skardze związany z tym zarzut. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Zdaniem pozwanej oczywista zasadność skargi wynika z orzeczenia o rozdzielności majątkowej na żądanie powoda, które krzywdzi pozwaną i małoletnie dzieci, narusza społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa, zasady

współżycia społecznego, stanowi naruszenie prawa podmiotowego i nie powinno korzystać z ochrony (art. 5 k.c.).

Artykuł 5 k.c. zapewnia sądowi znaczny zakres swobody w ocenie okoliczności sprawy. Podniesienie zarzutu naruszenia tego przepisu może zostać uznane za skuteczne jedynie w wypadkach szczególnie rażącego nadużycia prawa. W orzecznictwie przyjmuje się, że ważnym powodem zniesienia przez sąd wspólności majątkowej jest separacja małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym (zob. wyr. SN z 26 stycznia 2000 r., III CKN 585/98). Ogólnie wskazywana możliwość zagrożenia dobra rodziny nie czyni stanowiska Sądu Okręgowego oczywiście błędnym. Ponadto zauważyć należy, że pozwana, z powołaniem się na art. 233 k.p.c., podejmuje niedozwoloną w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 k.p.c.) próbę zakwestionowania wiążących Sąd Najwyższy ustaleń i oceny dowodów dokonanych przez Sąd Okręgowy co do braku współdziałania i zgodnego zarządzania przez strony majątkiem wspólnym. Wskazać również można, że ustanowienie rozdzielności majątkowej pozostaje bez wpływu na obowiązki małżonków dotyczące zaspokajania potrzeb rodziny i alimentacji wobec dzieci (art. 27 i 133 k.r.o.).

Na marginesie dodać należy, że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na naruszenie art. 5 k.c. pozostaje w sprzeczności z żądaniem przyjęcia jej do rozpoznania ze względu na zagadnienie prawne powstające na tle tego przepisu lub potrzebę jego wykładni. To co stanowi przedmiot poważnych wątpliwości nie może być jednocześnie oczywiście zasadne.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Z uwagi na okoliczność, że powód wniósł o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego wyłącznie na wypadek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i jej oddalenia, nie było podstaw do orzekania w przedmiocie kosztów na etapie rozpoznawania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

aj